

NÅR VI SYNGER

EN ANTOLOGI OM SANGENS BETYDNING

Sangens
Hus

Alle har en stemme

Når vi synger – en antologi om sangens betydning

Anne Agersnap, Lisbeth Smedegaard Andersen, Mads Bille, Lars Ole Bonde, Lea Wierød Borčak, Rasmus Skov Borring, Anne Odgaard Eyermann, Martin Lysholm Hornstrup, Claus Skjold Larsen, Esther M. Morgan-Ellis, Elsebeth Gerner Nielsen, Bertel Nygaard, Lasse Skovgaard og Anne Tetens.

2. udgave, 1. oplag, 2026

© 2026, Sangens Hus og forfatterne

Redaktion:

Lea Wierød Borčak, Mette Johnsen Elbeck, Elsebeth Gerner Nielsen og Mette Thue, alle fra Sangens Hus og Videncenter for Sang.

Omslag og grafisk tilrettelæggelse:

Janus Engelbrecht, Sangens Hus

Forsiden illustrerer et mønster, som dannes fx i sandkorn, når de ligger på en plade, der sættes i svingninger af lyd. Forskellige frekvenser skaber forskellige mønstre – som når sang skaber forskellige virkninger i os.

Kapitel 13 er oversat af Noa Kjærsgaard Hansen

Tryk:

JYPA

Alle rettigheder forbeholdes.

Kopiering fra denne bog kan kun findes sted på de institutioner, der har indgået aftale med Copydan, og kun inden for de i aftalen nævnte rammer.

ISBN 978-87-973408-3-7

Udgiver:

Sangens Hus

Nørregade 7D

7400 Herning

www.sangenshus.dk

Indhold

Forord	7
<i>Marianne Jøved</i>	
Indledning	9
OPRINDELSE:	
På syngende grund	15
<i>Claus Skjold Larsen</i>	
FÆLLESSKAB:	
Fra hver-for-sig-fund til sam-fund	27
<i>Elsebeth Gerner Nielsen</i>	
HVERDAGEN:	
Sang under brusebad	41
<i>Anne Odgård Eyermann</i>	
KORSANG:	
Et talentmiljø i provinsen	53
<i>Mads Bille</i>	
SUNDHED:	
Sangens betydning for sundhed og trivsel	65
<i>Lasse Skovgaard</i>	
TRIVSEL:	
Sang og sundhed i indskolingen	93
<i>Anne Tetens og Lars Ole Bonde</i>	
BÆREDYGTIGHED:	
Sange er drømmenes sprog	107
<i>Lisbeth Smedegaard Andersen</i>	

HÅB:

Mellem drøm, forventning og håb	119
<i>Bertel Nygaard</i>	

FOLKEOPLYSNING:

Fællessang som folkeoplysning	133
<i>Rasmus Skov Borring</i>	

TRADITION:

Fællessang – et selvfølgeligt eller et særegent ritual?	145
<i>Anne Agersnap</i>	

FÆLLESSANG:

»Godhedsdiskurs« og eksklusion i dansk fællessangskultur ...	159
<i>Lea Wierød Borčák</i>	

MANGFOLDIGHED:

Sangfoldighed	171
<i>Martin Lysholm Hornstrup</i>	

TEKNOLOGI:

Adskilt af tid og rum, men forenet i sang:	
Fællessang og medier	185
<i>Esther M. Morgan-Ellis og Lea Wierød Borčák</i>	

EFTERORD:

Sangens betydning i mit univers	199
<i>Bertel Haarder</i>	
Om forfatterne	205

Fællessang – et selvfølgeligt eller et særegent ritual?

*Af Anne Agersnap, post.doc. ved Enhed for Sangforskning, Aarhus
Universitet*

Hvad motiverer danskere til at synge fællessang? I mediebilledet i dag hører man gerne om de mange positive og særlige egenskaber, der er ved at synge sammen. Historisk er det imidlertid ikke fællessangens særegenhed, men i højere grad dens selvfølgelighed, der er blevet fremhævet. Man har sunget, fordi det har hørt sig til ved begivenheder, der har været en del af dansk forsamlingskultur. Ved hjælp af ny viden fra en spørgeskemaundersøgelse om danskernes syngesvaner undersøger dette kapitel to grupper danskere – traditionssangere og hypersangere – og hvorvidt deres motivationer til at synge sammen med andre læner sig mest op ad en særegenheds- eller en selvfølgelighedsdiskurs omkring fællessang.

Mediernes blik på fællessang

Der er ingen tvivl om, at fællessang har fået stor bevågenhed i Danmark i nyere tid (Borčák & Baunvig, 2023). Særligt under og i

kølvandet på covid-19-nedlukningerne blev fællessangen stærkt promoveret af Danmarks Radio, og det må være de færreste i Danmark, der efterhånden ikke kender til begrebet fællessang. Lea Borčak viser i sit bidrag i denne antologi (kapitel 11), hvorledes fællessang igen og igen forbindes med en række positive egenskaber: Sang er sundt, sang er sjovt, sang skaber fællesskab, sang er dansk kulturarv. Fællessang bliver gerne skilt ud som noget ganske særligt og positivt. Den positive udskilning af fællessang har imidlertid også fået et modsvar, hvilket Borčak også påpeger. Så sent som i sommeren 2024 dukkede der en tråd op på det anonyme og sociale medie Reddit under titlen »Fællessang, findes der mennesker der sætter pris på det?«. Der er således også nogle røster i dag, der fremhæver fællessang som noget problematisk eller negativt.

For 150 år siden – og ja, bare for 40 år siden – spillede fællessang en ganske anden rolle i mediebilledet. Fra min igangværende undersøgelse af fællessangsbegrebets rolle i aviser fra 1850 og frem til i dag er det mest iøjnefaldende mønster, at fællessang indtil 1980 optræder som et særdeles opåfaldende fænomen. Stort set ingen artikler beskæftiger sig med særlige kendetegn, hverken positive eller negative, ved fællessang. Begrebet dukker primært op i annoncer eller reportager fra begivenheder, hvor det ganske nøgternt konstateres, at der vil blive eller blev sunget fællessang ved den annoncerede eller reporterede begivenhed. Fællessang fremstår som en selvfølgelig, men næsten ubemærket følgesvend til en masse af de begivenheder, der historisk har kendetegnet dansk offentlig forsamlingskultur: foredrag, byfester, sogneaftener, politiske møder og foreningsmøder.

At man kan finde en udvikling i måden, hvorpå medier historisk og aktuelt fremstiller fællessang, siger ikke meget om, hvad danskere i dag mener om at synge sammen i fællesskab. Opleves og tolkes fællessang som en særlig og positiv praksis? Eller opleves den snarere som en selvfølgelig og opåfaldende del af bestemte samværsformer? På baggrund af resultater fra en spørgeskemaundersøgelse fra 2022 om danskernes syngevaner foretaget af Enhed for Sangforskning ved Aarhus Universitet vil jeg kigge nærmere på de spørgsmål. Jeg vil først fremdrage et par pointer om fællessangsdeltagelse fra et

ritualteoretisk perspektiv, inden jeg præsenterer, hvilken betydning værdsættelse, fællesskabsfølelse og forventning ifølge spørgeske-
maundersøgelsen har for oplevelsen af at synge med andre. Til sidst
vil jeg diskutere de udfordringer, som en særegenhedsdiskurs og en
selvfølgelighedsdiskurs giver for fællessangens udfoldelse og status i
Danmark i dag.

Accept er succeskriteriet

»Foruden oplæsning og taler, vil arrangementet byde på fællessang«.
»Efter borgmesterens tale blev der sunget fællessang«. »Til sidst af-
sluttedes arrangementet med fællessang«. Formuleringer som disse
er kendetegnende for fællessangsbegrebets optræden i de førømtalte
gamle danske aviser. Fællessang har typisk en bisætningsstatus: Fæl-
lessang er sjældent en del af den primære sag, der behandles eller be-
skrives i artiklerne. Når fællessang kan omtales så nøgternt konsta-
terende, må man slutte, at de forsamlede har opfattet det som socialt
acceptabelt, at man har sunget sammen til de omtalte begivenheder.
Det fremstår ligefrem som en ganske ukontroversiel og integreret
del af samværsformen, at man som led i begivenheden synger i flok.

Spørgsmålet om social accept er helt centralt i religionsforskeren
Roy Rappaports ritualteori. Han peger på, at ritualer grundlæggende
handler om at bekræfte sociale grupperes samhørighed. Ved at del-
tage i ritualet viser man de tilstedeværende, at man accepterer de
sociale spilleregler i situationen og dermed, at man ser sig selv som
del af det fællesskab, der agerer efter samme spilleregler (Rappaport,
1974). Når man går med om juletræet til jul eller ligesom resten af
selskabet banker med bestikket i tallerkenen til et bryllup, viser man
konkret sin deltagelse i begivenheden og sin delagtighed i fællesska-
bet. Det kræver imidlertid kendskab til, hvornår og i hvilke situati-
oner det er passende at udføre ritualerne, og ligeledes til hvornår og
hvor det ikke er passende. Det er således socialt passende, ja ligefrem
festligt, når man banker bestikket i tallerkenen til et bryllup, men
hvis en stor flok børn gør det over frokosten i børnehaven, vil de
givetvis blive irettesat af en pædagog.

Med Rappaports fokus på deltagelsen i sig selv er det også mindre vigtigt, hvad man egentlig mener eller føler om ritualet og dets betydning. Man behøver ikke at have et kendskab til historien eller ideologien bag ritualet, og man behøver ikke at elske at udføre det eller tillægge ritualet en særlig værdi, for at ritualet udføres korrekt. For at ritualet lykkes, er det afgørende, at folk udfører det. Der er givetvis ikke mange, der kan redegøre for, hvordan det blev en tradition at gå om juletræet til jul, men de fleste danskere vil se det som en helt selvfølgelig handling at udføre den 24. december om aftenen.

Fællessang har afgjort nogle rituelle karakteristika. Henrik Marstal og Lea Borčak skelner imellem to former for fællessang: den formaliserede fællessang, som er tydeligt rammesat og gerne har konnotationer til højskolebevægelsen, og den uformaliserede fællessang, som kan være mere spontan og uhøjtidelig – fx lejrballsang og stadionsang (Borčak & Marstal, 2022). Uanset om der er tale om formaliseret eller uformaliseret sang, vil minimumsdefinitionen af fællessang være, at en flok mennesker sammen synger den samme tekst på samme melodi enstemmigt. For at dette kan lykkes i praksis, er det ligesom ved ritualer nødvendigt, at de forsamlede personer finder det passende at deltage i praksissen i situationen. Kulturhistorisk set findes der et utal af situationer og anledninger, hvor fællessang synes at forekomme socialt acceptabelt, hvilket avisundersøgelsen understøtter. Spørgsmålet om, hvorvidt fællessang opleves passende, kan dog også poppe op i forhold til de sange, der udvælges til bestemte lejligheder. Der er således stor forskel på, hvad og hvordan man synger på et stadion, sammenlignet med hvad der opleves socialt acceptabelt at synge til en mindesammenkomst efter en begravelse. I begge situationer fungerer sangen imidlertid til at markere, hvad man samles om. På stadion kan sange udvise støtte til et fodboldhold – og måske ydmygelse af et modstanderhold. Til begravelsen kan sangen være med til at markere et fælles farvel eller et minde om den afdøde.

Traditionssangeren og hypersangeren

Kigger man på danskernes fællessangsvaner, er det tydeligt, at danskerne først og fremmest synger til særlige lejligheder. Ifølge Enhed for Sangforsknings spørgeskemaundersøgelse, der er udarbejdet og udsendt i samarbejde med analyseinstituttet YouGov Denmark og besvaret af 2031 repræsentativt udvalgte danskere (Agersnap et al., 2023) er det typisk til jul, fødselsdage, bryllupper, begravelser, konfirmationer eller lignende, at de fleste danskere oplever at synge i fællesskab med andre (Baunvig et al., u.u.). Der synges, når der skal fejres. Nedenunder gennemsnittet gemmer der sig imidlertid fire forskellige sangprofiler. I nærværende sammenhæng vil jeg fremhæve to af dem: Traditionssangeren og hypersangeren (se Agersnap 2024 for mere indsigt i de fire sangprofiler: Traditionssangeren, socialsangeren, hypersangeren og ikke-sangeren).

Traditionssangerne er indbegrebet af fejningsdansen og udgør 23 % af respondenterne. De svarer, at de synger med andre få gange om året. Traditionsbårne begivenheder som fødselsdage, jul m.v. er rammesættende for deres fællessangspraksis, og de synger sjældent fællessang i hverdagen.

Hypersangerne består af 15 % af de adspurgte, og de har i og for sig samme grundmønster som traditionssangerne. De synger også fællessang i forbindelse med særlige lejligheder, men i tillæg dertil synger de meget oftere i hverdagen – de synger sammen med andre minimum én gang om ugen, og de har dermed den højeste fællessangsfrekvens og det mest rutineprægede sangmønster ud af alle fire grupper (Agersnap, 2024; Baunvig et al., u.u.). Traditionssangernes og hypersangernes sangmønster indikerer, at de har forskellige erfaringer med fællessang. Traditionssangerne deltager primært i fællessang som ledsagesang (Kirkegaard et al., u.u.). Det vil sige, at sangen kun er en del af samværsformen og ikke i sig selv formålet med, at man mødes. Hypersangerne deltager også i denne form for fællessang, men de deltager også oftere end de andre grupper i arrangementer, hvor det primære formål med at samles er at synge sammen – fx til en fællessangsaften på biblioteket, hvor det eneste

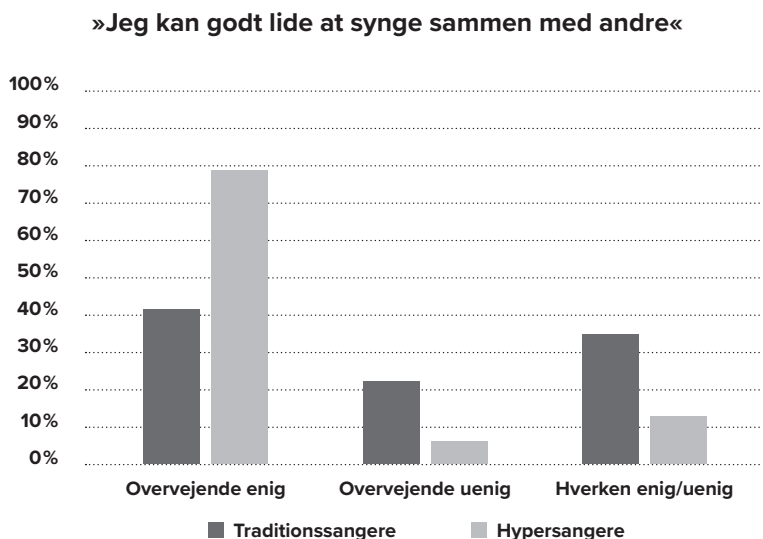
programpunkt er fællessang. Dette fænomen har Lea Borčák kaldt absolut sang (Borčák, 2020).

Traditionssangerne og hypersangerne adskiller sig ikke kun fra hinanden i deres sangmønster, men også i deres oplevelse af fællessangens rolle og betydning. Ved at kigge nærmere på deres svar vedrørende værdsættelse af sang, sociale forventninger og oplevelse af fællesskabsfølelse får man indblik i, at der er forskellige motivationer på spil hos de to grupper.

Skal man kunne lide at synge med andre for at synge fællessang?

I spørgeskemaet har respondenterne forholdt sig til 20 udsagn, der omhandler holdninger til at synge med andre. Det første er udsagnet: »Jeg kan godt lide at synge sammen med andre«. Blandt traditionssangerne erklærer 42 % sig overvejende enige (delvist eller helt enige) i udsagnet, hvilket fremgår af figur 1. Dette er en pæn andel, men sammenligner man med hypersangerne, erklærer hele 79 % sig overvejende enige. Kun 6 % af hypersangerne svarer, at de er overvejende uenige (delvist eller helt uenige) i udsagnet, mens 13 % siger, at de ikke har en holdning til spørgsmålet (hverken enige eller uenige). Hypersangerne udtrykker således en meget tydelig og positiv værdsættelse af fællessang.

En væsentlig større andel af traditionssangerne (23 %) giver udtryk for, at de ikke kan lide at synge sammen med andre. Det er særligt påfaldende, at 35 % ikke har en holdning til udsagnet. Denne andel er i størrelse tættere på andelen, der kan lide at synge med andre, end andelen, der ikke kan lide det, blandt traditionssangerne. Det vil sige, at det ikke lader til at være en afgørende motivation for traditionssangerne, at de personligt værdsætter at synge med andre for at deltage i fællessang. Man skal bestemt ikke afskrive de 42 %, der overvejende sætter pris på det, men 58 % af traditionssangerne synger rent faktisk med andre, selvom de ikke har en udtalt personlig positiv oplevelse ved at gøre det. Der må således være andre faktorer, der motiverer traditionssangerne.

Figur 1: Traditionssangeres og hypersangeres respons på udsagnet: »Jeg kan godt lide at synge sammen med andre«.

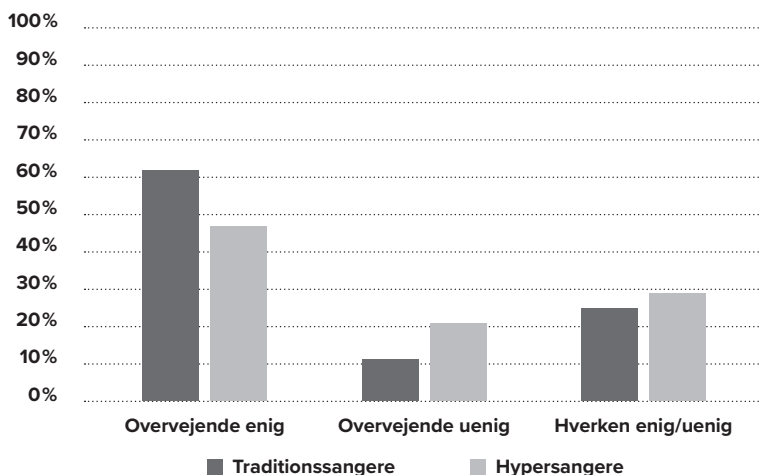
Er det lysten eller forventningen, der driver værket?

En af de motiverende faktorer synes at være social forventning. Figur 2 viser, at 63% af traditionssangerne erklærer sig enige i udsagnet: »Jeg synger med andre, fordi det forventes i situationen«. Kun 11% er overvejende uenige i, at de synger på grund af forventning fra andre, mens 25% er uafklarede.

Hos hypersangerne bliver der ikke lagt vægt på social forventning i helt samme grad. 47% er overvejende enige i udsagnet, 21% er overvejende uenige, og 29% har ikke en holdning. Hypersangerne er på ingen måde immune over for social forventning, når man skal synge fællessang, men de hæfter sig klart mindre ved dette aspekt, end de gør ved deres personlige oplevelse af at kunne lide at synge med andre. For traditionssangerne er det modsat. Selvom man ikke kan konkludere en entydig motivation, synes den sociale forventning alligevel at være mere bestemmende for, at traditionssangerne

synger fællessang end en personlig oplevelse af at kunne lide at gøre det. Her er det værd at påpege traditionssangerernes sangmønster. De synger primært til særlige lejligheder, hvor situationen tilsiger, at man synger: De synger fødselsdagssang, fordi de er til fødselsdag; de synger julesange, fordi det er jul. De har formentlig en oplevelse af, at fællessangen hører sig til, men ikke, at de selv aktivt har valgt fællessangen til. For mange af traditionssangerne opleves fællessangen derfor givetvis som noget selvfølgeligt – noget man ikke behøver at have en stærk holdning til. Det er bare noget, man gør, fordi det er en del af den tradition, man deltager i. Hypersangerne synger oftere i sammenhænge, hvor de selv har valgt fællessang til. Ved at deltage i absolut-sang-arrangementer søger de et sted hen, hvor sang er den primære anledning til samværet. Hvis man ikke brød sig om at synge, burde man være mindre motiveret for at opsøge en sådan samværsform.

»Jeg synger med andre, fordi det forventes i situationen«

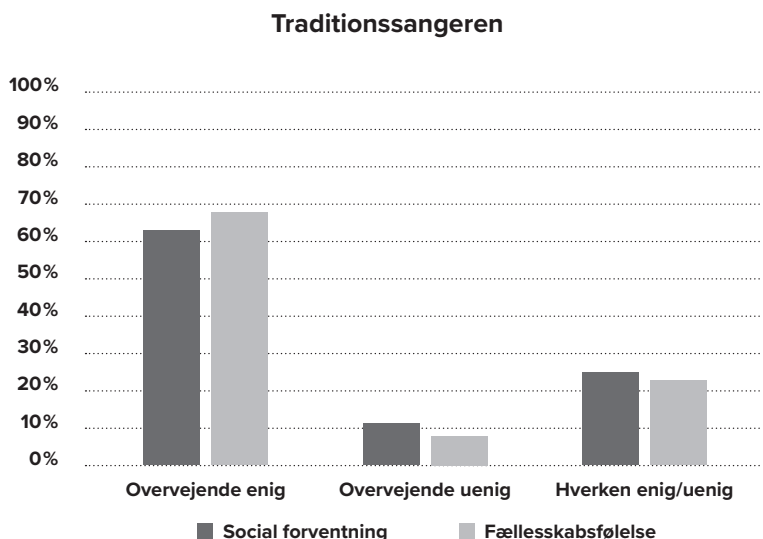

Figur 2: Traditionssangeres og hypersangeres respons på udsagnet: »Jeg synger med andre, fordi det forventes i situationen«.

Fællessang og fællesskab

Det udsagn blandt holdningsspørgsmålene, der er størst enighed i, er udsagnet: »Det skaber en fællesskabsfølelse at synge sammen«. 68 % af traditionssangerne er overvejende enige i dette udsagn. Der er en uafklaret gruppe på 23 %, mens kun 8 % er overvejende uenige. For hypersangerne er entusiasmen omkring dette udsagn endnu større. Hele 82 % oplever en fællesskabsfølelse ved at synge med andre, mens kun 2 % ikke gør. 13 % er uafklarede.

Selvom hypersangerne i højere grad end traditionssangerne rapporterer, at de oplever fællesskabsfølelser ved at synge med andre, er dette et væsentligt aspekt ved fællessang hos begge grupper. Det er nemlig særligt bemærkelsesværdigt, at traditionssangernes svarmønster angående fællesskabsfølelse spejler deres oplevelse af social forventning, mens hypersangernes svarmønster spejler deres personlige værdsættelse af at synge med andre (se figur 3 og 4). Noget kunne tyde på, at den oplevede fællesskabsfølelse hos traditionssangerne hænger sammen med, at de ved at deltage i fællessang lever op til de sociale forventninger i situationen. Denne adfærd bringer tankerne tilbage til Rappaports pointe om, at en fælles praksis sagtens kan skabe social sammenhængskraft og social identifikation, uden at deltagerne personligt behøver at sætte pris på eller reflektere over, hvorvidt de kan lide at udføre den. For hypersangerne er der langt fra oplevelsen af social forventning (47 %) til oplevelsen af fællesskabsfølelse (82 %). Til gengæld vurderes oplevelsen af fællesskabsfølelse omtrent lige så højt som den personlige værdsættelse af at synge med andre (79 %) blandt hypersangerne. Dette kunne betyde, at for hypersangerne kommer følelsen af samhørighed ikke af, at man lever op til de sociale spilleregler. Man synger ikke bare fællessang, fordi det er socialt acceptabelt, men fordi man får en personlig såvel som fælles positiv oplevelse ved at gøre det. Hypersangerne oplever givetvis ikke fællessang som en selvfølgelig og ubemærket praksis. De synes at have et langt mere personligt forhold til fællessang end traditionssangerne.

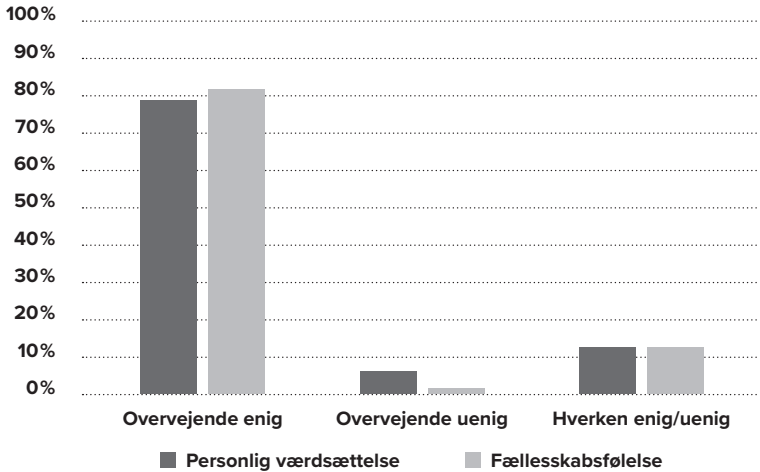
Figur 3: Traditionssangeres respons på udsagnene:
»Jeg synger med andre, fordi det forventes i situationen« og
»Det skaber en fællesskabsfølelse at synge med andre«.

Fællessang – imellem selvfølgelighed og særegenhed

Som type spejler traditionssangeren og hypersangeren hver sin diskurs om fællessang. Hypersangerens sangmønster og tilgang til fællessang reflekterer diskursen om »fællessangens lyksaligheder«, som Borčak også påpeger i sit kapitel i denne antologi (kapitel 11). Traditionssangerens forhold til fællessang er sådan set bedre spejlet i den selvfølgeliggørelse af fællessang, som medier historisk har bidraget til. En selvfølgeliggørelse, der imidlertid ikke fremstår hverken positiv eller negativ, men mest som en underliggende konstatering af, at fællessang er en udbredt del af dansk forsamlingskultur.

Med den positive diskurs er fællessang i nyere tid blevet udskilt som noget særligt i højere grad end noget selvfølgeligt. Ifølge den tyske sociolog Andreas Reckwitz er denne form for udskilning og fremhævnelse af kulturelle delelementer en kendetegnende dynamik

Hypersangeren

Figur 4: Hypersangeres respons på udsagnene:

»Jeg kan godt lide at synge sammen med andre« og

»Det skaber en fællesskabsfølelse at synge med andre«.

i samtiden. Det senmoderne samfund er præget af det, han kalder det særegnes logik. Alt i samfundet – individer, genstande, praksisser, fællesskaber – kan potentielt blive fremhævet med vægtlægning på en tilhørende særegenhed. Det særegnes logik indebærer en konstant vurdering af de elementer, der udskilles, hvormed de hele tiden værdisættes positivt eller negativt. Som menneske i det senmoderne samfund er man en kulturel forbruger. Man søger oplevelser, der føles autentiske og følelsesmæssigt stimulerende, og man deler dem helst med andre, der føler og anerkender oplevelserne på samme måde. Slagsiden ved det særegnes logik er imidlertid, at den kan bidrage til polarisering. Hvis man skal købe ind på entydigt definerede værdier, verdensanskuelser, oplevelser eller selvforståelser ved at stemme på et parti, lytte til en kunstner eller købe et par sneakers, vil nogle føle sig ekstremt dragede mod at engagere sig i partiet,

dyrke musikken eller at eje skoene, mens andre modsat vil føle sig ekstremt fremmedgjorte over for selvsamme fællesskaber eller genstande. Man kan se sig motiveret til at søge hen i andre fællesskaber, der vil have lov at værdisætte elementerne på en anden og potentielt negativ måde (Reckwitz, 2019, s. 19-30).

Hvad har det særegnes logik så at gøre med fællessang? Udfordringen ved en særegenhedsdiskurs omkring fællessang kan være, hvis den brede befolkning får en opfattelse af, at fællessang hører sammen med en række definerede værdier og en bestemt oplevelse ved at synge med andre. Hvis man som traditionssanger har det fint med at synge med andre, når situationen tilsiger det, selvom man ikke elsker at gøre det, kan en særegenhedsdiskurs være med til at aftvinge vedkommende en holdning til fællessang, som de grundlæggende ikke har. Hvis det skal føles godt at synge, og hvis det skal forbindes med bestemte værdier, kan man risikere, at nogle vil miste motivationen for at deltage. Der er ikke længere bare en forventning om, at man deltager, men også en forventning til, hvordan det skal føles. En af Rappaports pointer er netop, at velfungerende ritualer ikke afkræver et bestemt sindelag hos udøverne. De kræver, at man accepterer ritualets udførelse. I særegenhedens logik er det imidlertid ikke længere accept, der er succeskriteriet. Her er det anerkendelsen af, at ritualet opleves autentisk, værdifuldt eller følelsesmæssigt stimulerende. Og dette stiller større krav til deltagerne.

I den fortsatte udbredelse og diskussion af sang i sociale sammenhænge i Danmark kan det således være vigtigt at huske på, at rigtig mange danskere har en fast og velfungerende sangpraksis. For nogle er den forbundet med særlige værdier og tilvalg, men for en stor andel er den mere værdineutral, selvfølgelig og en del af nogle sociale spilleregler. Det er derfor værd at have blik for de forskellige motivationer, erfaringer og forestillinger, som danskere i dag har for at finde det meningsfuldt at deltage i sang.

Litteratur

- Agersnap, A., Borčak, L. W., Kirkegaard, T. H., & Baunvig, K. F. (2023). Danish Communal Singing Culture in the 2020ies A Survey of Singing Habits among Adult Danes in Denmark. *Grundtvig eStudies, P A M P H L E T # 2*. Unit for Song Studies, Center for Grundtvig Studies, Aarhus University.
<https://grundtvigcenteret.au.dk/the-grundtvig-estudies-pamphlets>
- Agersnap, A. (2024). Er sang udtryk for demokratisk sindelag? Om syngning, fejringer og demokratisk deltagelse. *Videncenter for Sang: Fællessang og Medborgerskab*. <https://videncenterforsang.dk/sang-og-demokratisk-deltagelse/>
- Baunvig, K. F., Agersnap, A., Kirkegaard, T. H. & Borčak, L. W. (Under udgivelse). *Så syng da Danmark. Dansk fællessangskultur i tal*. Aarhus Universitetsforlag.
- Borčak, L. W. (2020). Community as a Discursive Construct in Contemporary Danish Community Singing. *SoundEffects* 9 (1): 81-91.
- Borčak, L. W. & Baunvig, K. F. (2023). Sang og syngning i skolen: Dansk skolesang mellem håndgribelig og uhåndgribelig kulturarv. *Tidsskriftet SANG*, 4: 1-26.
- Borčak, L. W. & Marstal, H. (2022). *Fællessang – fælles sag? En bog om sang som kollektiv handling*. København: Forlaget Højskolerne.
- Kirkegaard, T. H., Borčak, L.W., Agersnap, A. & Baunvig, K. F. (Under udgivelse). *A Typology of Communal Singing in Denmark*.
- Rappaport, R. (1974). Obvious Aspects of Ritual. *The Cambridge Journal of Anthropology*, 2 (1): 3-69.
- Reckwitz, A. (2019). *Singulariteternes samfund*. Oversat af Tom Havemann. Hans Reitzels Forlag.

Om forfatteren

Anne Agersnap er post.doc. på Enhed for Sangforskning ved Aarhus Universitet. Hun har en ph.d. i religionsvidenskab. I sin forskning har hun beskæftiget sig med religiøse og kulturelle praksisformer i Danmark, herunder folkekirkeprædikener og fællessang. Hun er en del af forskningsprojektet »A singing

society? Communal singing in Denmark and the limits of social inclusion«, hvor hun har stået for en spørgeskemaundersøgelse af danskernes fællessangsvaner og lige nu undersøger fællessangsbegrebets udvikling i danske aviser siden 1850.